

Мозъчни Метастази

GLOBAL LUNG CANCER
COALITION

Информация за мозъка

Мозъкът е забележителен и сложен орган и тежи почти колкото един голям пакет захар. Той контролира всяко едно нещо, което правите. Той ви дава възможност да мислите, учите, създавате и изпитвате емоции, както и да контролирате всяко мигане, дишане и удар на сърцето. По-голямата част от дейността на мозъка протича извън нашето съзнание, а ние разчитаме на огромните му възможности във всеки един момент, за да поддържаме функционирането на нашите системи. Обработваме храната, регулираме температурата си и караме белите си дробове да работят, без да се замисляме.

Когато нещо в мозъка не е наред, това може да се прояви като промени в поведението, движенията, зрението или дори във вкуса на храната, в зависимост от това къде в мозъка е проблемът.

Първичен рак

Туморът в частта от тялото, където започва ракът, се нарича първичен тумор или първичен рак. Ракът може да засегне всяка част от тялото, например черния дроб, кожата, белите дробове или мозъка. В случай на рак на белия дроб, първичният тумор е в белия дроб. С разрастването си ракът може да засегне близката здрава тъкан, като я притисне, увреди или дори се разрасне в нея.

Метастази

Понякога раковите клетки се отделят от първичния рак и се разпространяват на друго място в тялото, като ракът може да се появи на ново място.

Раковите клетки се придвижват из тялото през кръвообращението или лимфната система. Когато ракът се разпространява по този начин, новият тумор се нарича метастатичен или вторичен тумор.

Мозъчните метастази са сравнително често срещани при рака на белия дроб. Те се срещат в около 10% от случаите на недребноклетъчен рак на белия дроб (NSCLC) и до 50% от случаите на дребноклетъчен рак на белия дроб (SCLC).

Мозъчните метастази може и да не влияят върху това как се чувствате или това, което можете да правите, но могат да създадат различни проблеми, включително:

- Главоболие
- Повдигане или гадене
- Летаргия или силна умора
- Затруднено движение на части от тялото или проблеми с равновесието и координацията
- Изтръпване или загуба на нормалното усещане за допир и чувствителност
- Промени в настроението и поведението
- Припадъци или гърчове
- Объркване
- Проблеми с четенето или говоренето

Как и кога тези симптоми се развиват в случаите на мозъчни метастази зависи от техния размер и къде в мозъка се намират.

Как лекарите преценяват мозъчните метастази

След като лекарят ви заподозре, че ракът се е разпространил в мозъка ви, независимо дали имате симптоми, той може да извърши различни прегледи и изследвания, за да оцени степента и евентуалното въздействие на тумора.

Тези процедури могат да помогнат на медицинския екип да получи по-ясна представа за случващото се и да събере повече информация, която да ви помогне да прецените какво искате да направите по-нататък:

• **Внимателен неврологичен преглед (изследвания на нервната система)**

Има и други изследвания, които се използват за преглед на нервната система, за да се открият проблеми, които биха могли да бъдат свързани с наличието на мозъчен тумор. Изследванията може да включват проверка на:

- сила на ръцете и крайниците, равновесие и координация
- рефлекс, като например рефлекс за свиване на коляното
- слух, зрение и усещания чрез кожата
- памет и умствена активност (с помощта на прости въпроси или аритметични задачи)

• **КТ (компютърна томография)**

Скенерът за КТ използва рентгенови лъчи и компютър, за да създаде подробни, 3D изображения на вътрешността на тялото. Сканирането продължава от 10 до 20 минути, но прегледът може да е по-дълъг. Обикновено ще може да се приберете у дома веднага след това, да ядете, да пиете и да продължите деня си.

• **ЯМР (ядрено-магнитен резонанс)**

Ядрено-магнитният резонанс е вид сканиране, което използва силни магнитни полета и радиовълни, за да създаде подробни изображения на вътрешността на тялото.

Ядрено-магнитният резонанс е по настоящем най-добрият начин за идентифициране и преценка на мозъчните метастази. Може да ви бъде инжектирано контрастно вещество, наречено гадолиний, за да може изображенията да станат по-ясни по време на сканирането.

Скенерът за ядрено-магнитен резонанс представлява къс цилиндър, отворен в двата края. Ще легнете на моторизирано легло, което се движи вътре в скенера. Скенерът е доста тесен и може да създаде проблеми на хората, страдащи от клаустрофобия. Екипът по ядрено-магнитен резонанс може да ви обясни и да ви помогне, ако това ви тревожи.

Когато работи, скенерът издава силни звуци като почуквания. Ще ви бъдат дадени тапи за уши или слушалки, за да може да слушате музика,

докато се извършва сканирането. Сканирането може да отнеме до един час, но обикновено е много по-кратък. Ако имате пейсмейкър, това обикновено означава, че не може да ви се направи ядрено-магнитен резонанс. Наличието на нещо метално в тялото ви не винаги

означава, че не може да се подложите на ядрено-магнитен резонанс, но трябва задължително да кажете на рентгенолога, ако имате например метална пластина, изкуствена става или кохлеарен имплант.

Като цяло сканирането е безопасно и може да се направи на повечето хора.

• **Биопсия (тъканна проба)**

Понякога от тези изследвания става ясно, че има мозъчни метастази. Понякога може да има съмнение в естеството на наблюдаваните аномалии и ще бъде препоръчано да се направят биопсия или тъканна проба. Това винаги ще бъде обсъдено внимателно между вас и вашия онкологичен екип. Те ще ви обяснят защо е необходимо това, как ще бъде извършено във вашия случай и колко дълго ще трябва да останете в болницата.

Пробата се изпраща на патолога на болницата, който я изследва внимателно, за да определи за какъв вид рак става въпрос. Тя може да покаже, че туморът е първичен мозъчен рак, който се е развил от мозъчни клетки.

Може да покаже обаче, че туморът всъщност е вторичен рак, който се е развил от първичен рак на друго място. Туморът може да се е образувал от ракови клетки, които са се разпространили (метастазирани) например от рака в белите дробове. Резултатите може би ще са готови след няколко дни, въпреки че може да отнеме малко повече време. Лекарският ви екип ще ви каже кога може да очаквате да ги получите.

Като се знае за какъв вид рак става въпрос, може да ви даде сигурност, че получавате най-доброто лечение за вас.

Следващи стъпки – да се реши какво е подходящо за вас

Наличието на мозъчни метастази означава, че първичният рак на белия дроб се е разпространил от първоначалното си местоположение. Има няколко възможности за подпомагане на хора с мозъчни метастази:

- Обикновено незасегнатият мозък около тумора е пълен с вода или е подут. Това се нарича оток и влошава ефекта на самия тумор. В този случай лекарите обикновено препоръчват курс от стероидни таблетки за намаляване на подуването и симптомите се подобряват доста бързо.
- Отстраняването на тумора е най-ефективно, когато се вижда само един и когато туморът в други части на тялото изглежда добре контролиран.
- Лъчетерапията и химиотерапията може да се използват за свиване на тумора и спиране на по-нататъшния растеж.

Вашият екип ще работи, за да ви осигури възможно най-добрите грижи.

Време, изпълнено с емоции

Това може да е емоционален период. Откриването на мозъчен тумор, независимо дали е един или няколко, винаги е много разстройващо. Винаги ще разполагате с известно време, за да решите кое лечение е подходящо за вас, независимо дали ще го направите сами, или с подкрепата на семейството си или на други близки хора.

Паралелно с другите аспекти на лечението екипът за борба с рака на белия дроб ще работи усилено с вас, за да контролира всички симптоми, които ви притесняват. Неговите членове ще работят с вас, за да ви осигурят цялата подкрепа, от която се нуждаете, и ще ви помогнат да вземете решение за лечението и да получавате грижи въз основа на това, което е най-важно за вас.

Ако все още не сте го направили, това е подходящ момент да съставите писмен план за бъдещите си грижи, така че всичко, което се прави с вас и за вас, да бъде точно това, което искате.

Грижа в края на живота

Много пациенти, болни от рак, се страхуват от симптоми, които не може да бъдат контролирани, и от болка в края на живота си. Вярно е, че мозъчните функции може да се влошат, ако туморите не реагират според очакванията.

При мозъчните тумори обаче болката и другите симптоми обикновено се овладяват добре, докато сънливостта бавно надделява.

**GLOBAL LUNG CANCER
COALITION**

Мозъчни Метастази

© Световна коалиция за борба с рака на белия дроб

www.lungcancercoalition.org

Тази информационна брошура е съставена от секретариата на Световната коалиция за борба с белия дроб (GLCC) и е прегледана от специалисти по рак на белия дроб. За повече информация относно услугите за подкрепа и информация, налични за вашата държава, посетете www.lungcancercoalition.org Версия 1 – юни 2024 г.